

Tekst gwarowy — Kosztowy 4

Autor: Monika Kresa

Informator: Tomasz Wrona — urodzony w 1970 roku w Tychach, wykształcenie wyższe magisterskie, nauczyciel historii w gimnazjum w Mysłowicach.

Nagrała: Aleksandra Kowalewska. Spisała i opracowała: Monika Kresa. Weryfikacja: Halina Karaś.

Bajki Ignacego Krasickiego po śląsku

{vm}T748.mp3|L{/vm} Przy {tt} = ołtarzu. Prelabializacja, czyli poprzedzenie samogłoski o w nagłosie u niezgłoskotwórczym (tu zapisywanym jako ł). Unosowanie wtórne ł > n. |łontorzu{/tt} w kościele {tt} = mieszkał. Silna tendencja do ścieśnień — podwyższania artykulacji (samogłoska e pochylone wymawiana jako bliska y, a pochylone wymawiane jako o). Samogłoska a artykułowana jako o. |mieszko{/tt} szcurek mały, Ach dło mnie te kadzidła, {tt} = świeczki. Wymowa e pochylonego jako głoski bliskiej y. Mazurzenie, tu cz > c. |świycki{/tt} i chorały, Tak sie {tt}asić się ‘pysnić się’|asił{/tt}, tak chwolił swym powożaniem, Aże go kot {tt}farorz ‘proboszcz’|farorza{/tt} {tt} = zeżarł. Mazurzenie, tu ż > z. |zezar{/tt} na śniaodanie.

{vm}T749.mp3|L{/vm}

{tt} = ptak. Samogłoska a pochylone jest wymawiana jeszcze z większym ścieśnieniem jako o (podobnie jak w innych gwarach, np. małopolskich). |Ptok{/tt} ptokowi godo: nie beyc, {tt} = skończ już. Udźwięczniająca fonetyka międzywyrazowa. |skońdz już{/tt} {tt}ślimtanie ‘płacz, chlupanie’|ślimtanie{/tt}, {tt} = dyć masz luksusowe. Udźwięczniająca fonetyka międzywyrazowa. |Dydź moż luksusowe{/tt} we klotce mieszkanie, {tt} = dla cię. Samogłoska nosowa ę w wygłosie artykułowana szeroko i z odnosowaniem jako a. |Dło cia{/tt} fajnie, boś stary i w klotce zrodzony, Jo {tt} = pamiętam. Wąska (zweźzona) wymowa śródgłosowego ę jako yn (i rozłożona — jak w polszczyźnie ogólnej — przed spółgłoską zwartą). Podwyższona, mocno ścieśniona do ó wymowa samogłoski a przed spółgłoską nosową. |pamiyntóm{/tt}, na co my ptoki {tt}Typowe dla Śląska i części południowej Małopolski zachowanie dawnego i w grupie rzi. |skrzidła{/tt} momy.

{vm}T750.mp3|L{/vm}

{tt} skuli ‘z powodu, z przyczyny, dlatego’ (por. staropolskie gwoli, gwar. małopolskie kuli)|Skuli{/tt} tyj {tt} = skorupy (por. szkarłupina ‘skorupajaja’)|szkarupy{/tt} na {tt} pukel / pukiel ‘grzbiet’ (z niem. Buckel)|puklu{/tt} żol mi cie, Ze tyż poradysz żółwiu mieszkać w takiej klicie, Na to żółw do myszy: lepszo swoja {tt} = chałupeczka. Mazurzenie, tu cz > c. |chałupecka{/tt}, Niż {tt} = wielka. Udźwięcznienie wewnątrzwyrazowe lk > lg. Wymowa a pochylonego jeszcze bardziej ścieśniona i zrównana z o. |wielgo{/tt}, {tt} = choć ino. Udźwięczniająca fonetyka międzywyrazowa. |chodź ino{/tt} lokatersko noreczka.